SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. 233. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 9, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ГРУДНЯ 1989 Ч. 233. РІК XCVI

ЛІКАР З УКРАЇНИ ВІДВІДАВ НЮ ЙОРК

Офіційна візита в Нюйоркській медичній школі (зліва): д-ри Любомир Ворох, С. Шодер і Борис Білинський.

Ню Йорк. — Дня 3-го жовтня ц.р. Відділ УЛТПА Метрополії Ню Йорку запросив своїх членів та ширше громадянство до Українського Інституту Америки щоб привітати науковця та автора багатьох медичних праць, голову катедри онкології, проректора Львівського медичного інституту та голову Львівського відділу Українського Фонду „Милосердя" та здоров'я проф. д-ра Бориса Білинського.

Д-р Б. Білинський, як і його попередник д-р Любомир Пириг, перший заступник директора Київського Урологічного Інституту, головний нефролог міністерства охорони здоров'я УССР, який також гостив у згаданому інституті 12-го липня ц.р., були запрошені відвідати Нюйоркську медичну школу д-ром Любомиром Ворохом, який нав'язав контакти співпраці між українськими медичними інститутами в Києві і у Львові та Нюйоркською медичною школою. Він створив Українсько - Американський Фонд Охорони Здоров'я для виміни наукових дослідів, виміни професорів і студентів медицини.

В цій справі зроблено вже певні заходи і нав'язано ближчі контакти з фармацевтичними фірмами для достави медикаментів і медичного приладдя, включно із заохотою до влаштування своїх фірм в Україні.

На запрошення голови Відділу д-р Звенислави Ворох д-р Б. Білинський виголосив свою наукову доповідь на тему: „Сучасні проблеми онкології", яку всі присутні з великим зацікавленням вислухали та в подяку нагородили прелегента рясними оплесками.

Після запитів і дискусії закінчено цей вимковий вечір при спільній гутірці при столах з солодким і кавою.

У Торонто відбулася ювілейна наукова конференція НТШ

Торонто (В.Т.). — З нагоди 175-ліття від дня народження патрона НТШ Тараса Шевченка і 40-ліття існування НТШ у Канаді, у суботу, 18-го листопада ц.р., відбулася тут ювілейна наукова конференція.

Конференцію відкрив голова канадського НТШ д-р Богдан Стебельський вступним словом, в якому заторкнув проблему розвитку української науки, а зокрема Наукового Товариства ім. Шевченка в Україні та в країнах діяспори, в тому й 40-річної праці НТШ у Канаді.

Конференція складалася із двох сесій. Першою проводив інж. д-р Володимир Мацьків, другою інж. д-р Юрій Курис. На відкритті першої сесії д-р Мацьків повідомив приявних про визначну подію в Україні. До Києва повертається тіло нескореного поета Василя Стуса, що, як Шевченко, мучився, але не каявся. Одноховилинною мовчанкою приявні привітали великого сина України.

Першу доповідь на теми „40 років праці НТШ у Канаді" читав мгр Василь Верига, історик і бібліотекар Торонтонського університету. Він накреслив у сконденсованій формі діяльність товариства у різних ділянках праці: в адміністративній, науковій, видавничій та громадсько-суспільній. 40 років діяльности товариства надто велика тема, щоб у короткій конференційній доповіді схопити не лише факти подій, але й дати синтезу праці та її оцінку.

Другу доповідь, „Метафора Шевченкового гніву", читала мгр Аріядна Стебельська, літературознавець, поетеса і мистець-скульптор. Доповідач накреслила різні філософічні аспекти метафори і зв'язала метафору Шевченка з філософією Платона, яка визнає оригінальність твору, та мистецькими поглядами романтиків. Шевченкова метафора гніву, як і вся його образність, є виявом його ідей і почувань. Вона не є зовнішньою декорацією, яку можна було б відкинути. Шевченкова метафора має дуже багатий словник, точно визначений для різних емоцій і різних ідей. Доповідач збагатила свою доповідь цитатами з уривків і деяких повних творів Шевченка, які видала з великим чуттям і розумінням.

Третя доповідь, „Релігійність Тараса Шевченка", належала о. д-рові Степанові Рушові. Тема релігійности Шевченка дуже важлива в наш час, коли атеїзм опановує світ не лише в державах червоної диктатури, але й теж в демократичних країнах вільного світу. Доповідач дуже докладно проестудіював життя і творчість Шевченка і доказав, що Шевченко був не лише практикуючим, але й глибоко віруючим християнином. Отець д-р Руш звернув увагу ни лише на ті місця в Шевченковій поезії, в які є нагляд ні докази його глибокої віри, але також на місця контроверсійні, часто використовувані совєтською атеїстичною пропагандою. Він дав глибоке розуміння Шевченкових слів і зобразив Шевченка щиро і ясно.

Після короткої дискусії і перерви відбулася друга сесія, якою проводив інж. д-р Ю. Курис. Він, подібно як інж. д-р В. Мацьків, представив доповідачів, з яких першим говорив на тему

(Закінчення на стор. 3)

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТАНИЦІ

Нюарк, Н.Дж. — Тут в середу, 13-го грудня ц.р., відбудуться Загальні збори Пластової Станиці, перша частина яких відбудеться 16-го листопада. На зборах відбудуться перевибори нової Станичної Старшини і обговорення різних важливих і критичних справ. Збори пічнуться в год. 7:30 вечора в Пластовій Домівці.

В Гарварді відбуваються установчі збори Асоціяції українознавства

Кеймбридж, Масс. (УНІГУ). — Установчі збори Американської асоціяції україназнавства відбуваються у Гарварді 8-9-го грудня ц.р.

Як відомо, від 29-го травня до 2-го червня у Неаполі відбулася міжнародна конференція „Історія української культури: проблеми і перспективи", зорганізована неапольським Інститутом східних студій, як господарем зібрання, Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету, інститутами літератури і мовознавства Академії Наук України. Під кінець конференції її учасники утворили ініціятивну групу, яка офіційно заснувала Міжнародну асоціяцію україністів (МАУ), прийняла її статут і обрала бюро асоціяції на перший термін — до проведення в Києві наприкінці серпня — на початку вересня 1990 року першого міжнародного конгресу україністів.

Неапольська конференція доручила представникам окремих країн і регіонів, зокрема віцепрезидентам МАУ приступити до організування національних або регіональних асоціяцій МАУ. Щодо ЗСА це завдання припало проф. Григорієві Ю. Грабовичу, директорові УНІГУ.

Хоч до Гарварду запрошено широке коло україністів, членство майбутньої асоціяції аж ніяк не має обмежуватися до їх числа. Засновники ставлять собі більш скромне завдання — послужити форумом, який запропонує напрямні для дальшого розвитку асоціяції. Як спостерігачів запрошено деяких колег з Канади, а також делегацію з України на чолі з президентом МАУ Віталієм Русановським. Ця делегація брала також участь у симпозіюмі з української літератури, що його проведено у Кеймбриджі під егідою IREX.

У перший день зборів в п'ятницю, 8-го грудня були виступи членів бюра МАУ і дискусія. Віцепрезидент МАУ проф. Г. Грабович схарактеризував цілі МАУ, а президент В. Русановський розповів про діяльність МАУ в Україні. Передбачено також повідомлення голів комісій МАУ — археологічної (проф. Омелян Пріцак), видавничої (професор Богдан Кравченко), бібліографічної (професор Ярослав Ісаєвич). В другий день зборів учасники обговорять і приймуть статут асоціяції, оберуть виконавчий комітет. Буде зформульовано також тематику для засідань майбутнього міжнародного конгресу україністів і встановлено процедуру підбирання американських учасників конгресу.

О. Гевка виграла вибори

Філядельфія. (Я. Татомир). — Орися Гевка, відома активістка з Філядельфії, виграла вибори 9-го листопада ц.р. до Ради округи Плимут біля Філядельфії.

О. Гевка кандидувала від Республіканської партії і виграла малою більшістю 17 голосів. Перемога ця замітна тим, що О. Гевка перемогла дотеперішнього радного Джана Руссо в окрузі, де величезна більшість виборців є італійського походження і де О. Гевка є загально відома як українська громадська активістка.

Коли стало відомо, що О. Гевка виграла вибори, деякі її виборці питали жартівливо і доброзичливо: „Чи тепер треба буде вивісити на приміщеннях ради — український прапор?"

Вислід виборів був би правдоподібно інший, якщо б кандидатка не була, із типового для неї невтомною енергією, відвідала перед виборами понад тисячу хат виборців.

При цій нагоді варто додати, що О. Гевка є вже 15 років дуже активною членкою філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав

О. Гевка

України, від 10 років є дуже активним членом і членом Дирекції філядельфійського Українського Освітньо-Культурного Центру, а перед кількома місяцями була обрана на відповідальний, повний обов'язків і вимагаючий великої кількости праці пост екзекутивного директора від УОКЦентру.

О. Гевка і її муж, нуклеарний фізик д-р Петро Гевка є щасливими родичами шестьох гарних дітей.

Відновлено канадську делеґатуру УСЦАК

Нюарк, Н.Дж. (О. Твардовський). — Завдяки постанові Управи Української Спортової Централі Америки і Канади та наполегливому старанню її голови Мирона Стебельського, в суботу, 2-го грудня ц.р., офіційно відновлено Канадську Делегатуру — УСЦАК.

Саме цього дня в Домі СТ „Україна" в Торонто, відбулися Загальні збори Делегатури в яких взяло участь 17 представників активних спортових осередків і спортових ланок молодечих організацій. Збори відкрив раніше уповноважений Управою УСЦАК Олександер Скоцень (один із членів підготовчого комітету), який привітав учасників та присутнього голову УСЦАК М. Стебельського. Дальше ведення зборів перебрала вибрана Президія в складі: В. Ігнатович, голова, Я. Фенин, заступник, О. Скоцень, секретар, М.Стебельський, почесний член.

Згідно з прийнятим порядком дня, був відчитаний статуту УСЦАК, для ознайомлення членів Делегатури. Після цього короткі й ділові звіти зложили представники активних осередків СТ „Україна", Української — Юнацької Ліги копаного м'яча, в якій виступає 32 дружини, Української Бейзбольної Ліги, що охоплює 12 дружин чоловічих і шість жіночих, Спортового Осередку СТ Катаринс, СТ „Україна" Ошава, спортових ланок СУМ і Пласту. По короткій і гармонійній дискусії відбувся вибір Управи, до якої ввійшли: Я. Коваль — голова, О. Сохановський — заступник, мгр І. Кузь — секретар, М. Когут — фінансовий, Т. Біляк — організаційний, В. Соколик — пресовий; ланкові: теніс — Р. Комаровський і П. Мельник, відбиванка — П. Келембет, А. і Ю. Гуміловичі, жіноча відбиванка — Юля Андрухів, копаний м'яч — М. Гарапин і Б. Філь, настільний теніс — О.Дрогобицький, бейзбол — П. Кульчицький; Конт-

(Закінчення на стор. 3)

Митрополит Мстислав звертався до М. Ґорбачова

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Блаженніший Владика Мстислав, Митрополит УАПЦ і УПЦ в ЗСА, надіслав до Головної Канцелярії УНСоюзу копію свого листа до Михаїла Горбачова з 29-го листопада ц.р., адресованого до амбасади СССР в Римі, Італія, з проханням пошанувати права УКЦеркви і УАПЦеркви в Україні.

У листі, між іншим сказано: „Як повідомляють найповажніші органи міжнародної преси, Ви, Пане Президенте, є обтяжені великою надією вірних Української Католицької Церкви, що під час цієї Вашої зустрічі з Папою буде порушено справу легалізації існування Української Католицької Церкви в СССР.

У зв'язку з цим, вважаю за свій великий обов'язок просити Вас, щоб під час цієї історичної зустрічі, в орбіті Вашої уваги була і доля Української Автокефальної Православної Церкви, яка, дякуючи Вашій світлій ідеї — немічне лікувати, а бракуюче доповнювати, — стає на власні ноги..."

В Чехо-Словаччині комуністи програють

Прага, Чехо-Словаччина. — Ладіслав Адамець зрезигнував з посту прем'єрміністра Чехо-Словаччини, а на його місце призначено відносно невідомого 43-літнього словака Маріяна Цалфу, якого тільки тому тиждень найменовано до нового кабінету заступником прем'єр-міністра. Уступаючи прем'єр Л. Адамець сказав, що на його думку молодша людина мабуть зможе мати більші успіхи в дискусіях з опозицією та формуванням нового уряду. Перебрати пост прем'єра запропонував М. Цалфі президент Чехо-Словаччини Густав Гусак, один із твердолінійних комуністичних вождів.

Не зважаючи на всі ці зміни, опозиція, тобто „Громадський форум", дальше настоює на тому, що коли уряд не зможе зформувати кабінету, в якому комуністи не мали б більшости, то відновляться масові демонстрації та увійде в життя заклик про загальний страйк. Речник „Громадського форуму" оголосив, що коротко перед резиґнацією Л. Адамеця він особисто переданв урядові лист громадян, яких „Громадський форум" пропонує як кандидатів до майбутнього кабінету. Але Л. Адамець зігнорував цю листу. „Громадський форум" через свого речника заявив, що найважливішою точкою переговорів якраз тепер повинно бути уступлення з посту президента Густава Гусака та оформлення нового кабінету, в якому комуністи не були б більшістю. Вацлав Гавел, лідер форуму, погодився бути кандидатом на становище президента.

Ще одним розпачливим кроком Комуністичної партії в Чехо-Словаччині було проголошення, що Мільоша Якеша і Мірослава Степана, керівника празької Комуністичної партії, усунено з її рядків за те, що допустили до брутального побиття демонстрантів 17-го листопада в Празі.

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД У Вашінгтоні вперше розглядає справу, у якій йдеться про право на смерть. Вже понад шість років після автомобільної катастрофи Ненсі Крузен знаходиться у стані клінічної смерти, в якому вона ще може існувати біля 30 років. Верховний суд у Міссурі не дав згоди на прохання членів сім'ї Н. Крузен відлучити медичне обладнання, яке підтримує елементарне функціонування її організму. Під час дискусій над цією справою у переповненій залі розглядалися моральні, філософські аспекти, але найбільше аргументів було на рахунок конституційного права людини на приватність. Як судді, так і юристи висловлювалися дуже скептично у пошуках вирішення цієї контроверсійної справи.

МАЙБУТНЄ АВТОМОБІЛЬНОЇ індустрії Америки сьогодні виглядає ще більш похмуро, ніж на початку 80-их років, коли дітройтські продуценти звернулися до Вашінгтону за встановленням квоти на японський імпорт автомобілів. „Велика трійка" вже знову змушена зачиняти підприємства, звільняти працівників та відкладати інвестиції. Фірма Крайслер зачинила фабрику у Висконсіні, проголосила наступне закриття у Мишигені та продаж свого виробництва військової електроніки та Галфстрім бизнесу. Дженерал Моторс закрив свої підприємства у Джорджії, Массачусетс та Мишигені. Навіть Форд, який ще донедавна тримався, проголосив у вівторок, 5-го грудня, що тимчасово закриє свою фабрику в Огайо. Протягом семи років виробники намагалися збільшити якість та зменшити ціну, але спеціялісти аналітики передбачають ще більше сповільнення автомобільної промисловости, яка не витримує конкуренції японських автомобілів.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ КРИЗА у Департаменті енергетики, де 8 з 18 найвищих посад все ще залишаються вакантними. Минуло п'ять місяців з того часу, як секретар енергетики Джеймс Д. Ваткінс обіцяв що нове керівництво візьме в руки контролю над семи підприємствами атомної енергії, що знаходяться у критичному стані. У своєму інтерв'ю, у вівторок, 5-го листопада, Дж. Ваткінс, адмірал у відставці, який є також головою Крайової комісії вивчення АІДС, сказав, що випадки у морській флоті є нічим у порівнянні з Департаментом енергетики, бо він ще ніколи не мав таких труднощів, як тепер, працюючи з людьми в Департаменті енергетики.

РОЗПАДАЄТЬСЯ НАЙБІЛЬША у світі жидівська організація Б'най Б'рит. 120,000 членів-жінок цієї організації готуються проголосити свою автономію. Б'най Б'рит була заснована жидівськими емігрантами з Европи у 1843 році з ціллю збереження та охорони юдаїзму в Америці. Спочатку членами цієї організації могли бути лише мужчини, але вже у 1886 році жінки також отримали право бути її членами. Поступово розширювалося поле діяльности організації. Вона стала боротися за права людини, стала форумом міжрасових відносин та різних віроісповідань. В 1962 році жінки-члени створили свою підгрупу. На сьогоднішній день Б'най Б'рит нараховує півмільйона членів. Президент організації, Сімур Д. Райх, сказав, що „це — іронія, ми запропонували жінкам повну рівноправність в нашій організації, але вони відкинули цю пропозицію".

ЛИТВА СКАСУВАЛА СТАТТЮ ПРО „КЕРІВНУ РОЛЮ КПСС"

Москва. — У четвер, 7-го грудня, Верховна Рада Литовської ССР провела повторне голосування щодо зміни республіканської конституції в пункті про „керівну і спрямовуючу ролю КПСС". Як повідомив місцевий активіст Едуардас Поташінскас, дана стаття литовської конституції була скасована 249 голосами проти одного при 39, що стрималися.

Таке ж саме голосування було проведене у середу, однак тоді у Верховній Раді Литви не було необхідного кворуму: на сесію не прибули 84 депутати. У четвер кворум був зібраний, і замість статті про „керівну ролю КПСС" у литовську конституцію була внесена зміна, в якій сказано, що „партії, громадські організації і рухи є частиною політичного ладу Литовської республіки. Вони і їх органи формуються згідно з процедурою, встановленою законом, і діють відповідно до конституції Литовської республіки та її законів". Іншими словами, нова редакція республіканської конституції передбачає багатопартійну систему. Як повідомив Е. Поташінскас, Верховна рада Литви дала розпорядження, щоб новий закон, який регулює діяльність політичних партій, був розроблений протягом 45 днів.

У вівторок, 19-го грудня починається черговий з'їзд Литовської комуністичної партії, на якому, як очікують, вона проголосить свою незалежність від КПСС, хоч Горбачов недвозначно попередив проти такого кроку.

Як повідомив Поташінскас, перший секретар Литовської комуністичної партії Альгірдас Бразаускас та інші партійні керівники голосували за скасування пункту про керівну ролю КПСС. „Такий крок буде тяжким, але правильним", — сказав А. Бразаускас.

Голосування у Литві надихнуло московських активістів, які закликають населення СССР провести у понеділок, 11-го грудня, двогодинний попереджувальний страйк з вимогою, щоб другий з'їзд народних депутатів анулював аналогічну статтю конституції СССР. „Чудово! Вигукнула Єлена Боннер, почувши про результати голосування у Верховній Раді Литви. — Це гарний приклад для інших республік".

У середу, 6-го грудня, Верховна Рада Естонії відклала аналогічне голосування на наступний тиждень, щоб поставити справу про багатопартійність на широке обговорення населення республіки. Верховна Рада Вірменії також відклала голосування з приводу скасування статті про „керівну ролю КПСС" із-за відсутності кворуму.

Комуністи Східньої Німеччини висунули нову програму

Східній Берлін. — У четвер, 7-го грудня, тут опубліковано нову програму Соціялістичної єдиної партії Німеччини, — організації комуністів Східньої Німеччини. Програма містить заклик до якнайшвидшого проведення в Східній Німеччині вільних виборів і до широкого співробітництва з опозицією.

Опублікування нової програми співпало з початком переговорів між представниками опозиції і керівництва комуністичної партії, які провадяться при посередництві церкви. Очолює опозицію група „Новий форум", яка об'єднує до 200,000 осіб.

Коло 300 демонстрантів зібралися біля будинку, де відбуваються переговори, вимагаючи, щоб представники інших опозиційних груп також були допущені до участи у переговорах. Серед учасників переговорів — представники чотирьох малих політичних партій, які протягом 40 років співпрацювали з комуністами, а тепер відмовилися від цієї спілки.

У п'ятницю, 8-го грудня, відкрився надзвичайний з'їзд СЄПН. Орган комуністів газета „Нойєс Дойчлянд" повідомляє, що на з'їзді повинно бути прийняте рішення про зміну традиційної ієрархії партійного керівництва. Дуже можливо, що буде скасований пост генерального секретаря комуністичної партії.

Тепер керівництво комуністичною партією Східньої Німеччини здійснює тимчасова комісія, до складу якої входить 25 осіб, що вважаються прихильниками реформ. Комісія визнала, що партія несе відповідальність за створення найбільшої в історії Східньої Німеччини кризи.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 5-ГО ГРУДНЯ ц.р., Папа Іван Павло II, вживаючи, як ніколи досі, гострі слова, перестеріг людство про те, що світ знаходиться в екологічній кризі, яка ламає людські права та „в усій своїй повноті висвітлює глибину моральної кризи людства". В цьому першому документі того рода Папа нікого не звільняє від відповідальности за нещастя нашої планети. Дуже докоряючими словами звернувся Папа до індустріяльно розвинутих країн, називаючи їх „Тими вибраними", що самолюбно використовують природні багатства тоді, як мільйони людей проживає в злиднях. Він говорив про атмосферичну небезпеку, що створилася в наслідок спалювання органічних речовин, винищування лісів та вживання шкідливих гербіцидів. Підкреслив й те, що спонукою цього зла є бажання швидких заробітків без огляду на їх наслідки.

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ у Москві болгарський комуністичний лідер Петар Младанов заявив, що роля його партії в уряді Болгарії буде відкритим питанням після впровадження перебудови. „Це питання буде вирішувати болгарський народ", бо тепер болгарська конституція гарантує Комуністичній партії провідну ролю в болгарському суспільстві. Він також підкреслив і те, що йому важко передбачити, як вирішиться це питання, але на його думку то він бачить можливість зміни в конституції.

У МАНІЛІ, СТОЛИЦІ ФІЛІППІН, військовики-повстанці, які збунтувалися проти уряду президента Коразон Акіно, в четвер, 7-го грудня, погодилися скласти зброю та повернутися до касарень. Переговори велися впродовж цілої ночі з середи, 6-го грудня, на четвер, 7-го грудня, в Макаті, фінансово-торговельній дільниці, яку від минулої суботи під своєю контролею тримали військовики-повстанці, включно з 2,000 іноземними туристами. Речник уряду президента К. Акіно, Адольфо Азкуна заявив, що „уряд потрактує вояків-повстанців чесно, справедливо та по-людяному". Не зважаючи на капітуляцію повстанців у Манілі, інша група ще дальше окупувала міжнародне летовище в Цебу, 350 миль на південь від Манілі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Змаг за повну перемогу

В останніх тижнях Міхаїл Ґорбачов висловив кількакратно, усно і друком, переконання, що комунізм далеко ще не загинув і не загине. Будучи в Римі він виголосив у цьому дусі бундючну промову на зустрічі з італійськими ,,еврокомуністами". Вернувшись із Мальти до Москви — звітував про свою зустріч з президентом Бушем у найбільш оптимістичному тоні. На цю конференцію запросив заздалегідь президентів і генеральних секретарів Комуністичних партій усіх сателітських країн, також тих, які вже виразно звернулися проти московського верховодства, як і тих, які пливуть ще у фарвотері перебудови. На світлині з того збіговища у Москві можна було розпізнати і польського комуністичного президента генерала Войцеха Ярузельського, і некомуністичного прем'єра Польщі Тадеуша Мазовецького, — і східньонімецького генсека Еґона Кренца, який зліквідував Берлінський мур, але й румунського противника ,,перебудови" Ніколяе Чаушеску". А проте мирна революція, яка наче буревій понеслась по п'яти сателітських країнах — продовжується без ніякої уваги на реторичні викрутаси Ґорбачова. Польська ,,Солідарність" від 1980 року стала у проводі опозиційного руху і тріюмфувала, коли в серпні цього року Комуністична партія погодилася на некомуністичного прем'єра з передачею кандидатам ,,Солідарности" більшости міністерств. Але у Чехо-Словаччині новий уряд арештував і судитиме недавнього диктатора Еріха Гонекера за зловживання і там у Чехо-Словаччині опозиція заповіла генеральний страйк з вимогою відходу комуністів геть від влади: 150,000 маса демонстрантів жадала повну капітуляцію Комуністичної партії: у Мадярщині, Східній Німеччині і Болгарії чекають на вибори, в яких напевне комуністичні кандидати проваляться.

Польща здобула собі в усьому світі признання за встановлення уряду з демократичним прем'єром, як перша країна з усіх, де Москва накинула силою комуністичний режим. Але може вже невдовзі Польща опиниться позаду інших сателітських країн, де цілком зліквідують комунізм.

Від довшого часу Ґорбачов проповідує ідею розв'язання обох політично-військових бльоків — Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), що об'єднує ЗСА, Канаду і 10 европейських держав, та Варшавського пакту, членами якого є СССР і його сателіти. Від часу постання НАТО — вся енерґія совєтської закордонної політики була скерована на розколювання НАТО. Воно не вдалося. Тепер Ґорбачов виступає з проєктом розв'язання обох тих бльоків, які ніби непотрібні, бо — мовляв — в ері західньо-східньої співпраці мир заґарантований. Лідери членських країн НАТО розуміють цю гру Ґорбачова. На їхній останній конференції у Брюсселі після закінчення зустрічі Буша й Ґорбачова панувала знову повна гармонія. Зате: коли одна за одною комуністична сателітська країна відзискуватиме свою повну державну незалежність з відсуненням комунізму до архіву — вирине реальна можливість виступлення їх з Варшавського пакту. І тепер уже можна передбачувати, що заснований у травні 1955 році Москвою Варшавський пакт розлетиться. Варшавський пакт тільки раз показав свою живучість: коли його військове з'єднання під командуванням совєтського генерала вмаршувало до Чехо-Словаччини у 1968 році і здавило ,,Празьку весну" Александра Дубчека. В минулому тижні новий уряд Чехо-Словаччини натаврував той акт, як збройне втручання до внутрішніх справ соціялістичної країни".

Міхаїл Ґорбачов — за своєю університетською освітою — правник, розуміє, що переводити тепер в життя ,,доктрину Брежнєва" і збройно здавлювати свободолюбні рухи в сателітських країнах — неможливо. Тому він цю ,,доктрину" офіційно уневажнив і разом із Джорджом Бушем ,,вітав" переміни над Вислою, Дунаєм і Велтавою. Але трудно сказати, чи він дійсно вірить у тривкість комунізму і вірить у можливість зберегти його ,,в людській подобі", чи це тільки реторика, потрібна для втихомирення совєтських фанатиків типу Ліґачова. Різнонаціональні совєтологи не мають сумніву, що комунізм провалиться скрізь, не тільки у сателітських країнах, але й у самому Совєтському Союзі. Колишній дорадник президента Джиммі Картера для справ крайової безпеки, Збіґнєв Бжезінські, професор Колюмбійського університету у Ню Йорку, проголосив недавно теорію, що єдиною можливістю врятування Совєтського Союзу є його перетворення на конфедерацію вільних, самостійних національних держав. Можна грубо сумніватися, чи ця концепція реальна. Не є сумнівним упадок комунізму також в СССР, але як і коли він прийде і що прийде після нього — один Господь знає. Захід боїться хаосу в Евразії і тому рішив помагати ,,перебудові". Це теж гра: упадку комунізму вона не зупинить.

Степан Яворський

КОНФЕРЕНЦІЯ В ОТТАВІ: КАНАДА—УКРАЇНА

II.

Далі він сказав, що канадський уряд є затурбований становищем Українських Церков. Новий закон про релігійну свободу, який повинен бути невдовзі затверджений, має вияснити ситуацію. Проте, є побоювання, що безкомпромісова опозиція Російської Православної Церкви до леґалізації Українських Церков може викликати певні комплікації. Ж. Руа сказав, що попереднього дня він мав приємність стрінутися з Іваном Драчем, українським поетом і головою Народного Руху України за Перебудову. З розмови з Драчем Ж. Руа зрозумів, що головним завданням НРУП є осягнути повну економічну незалежність України, домогтися екологічного очищення оточення, удержавлення української мови та леґалізації Українських Церков. Доповідач відчув, що Драч був винятково затурбований наслідками чорнобильської катастрофи. На жаль, ці наслідки тривають ще ще довгі роки.

В ділянці канадських торговельних і економічних зв'язків з Україною, канадський уряд очікує значного пожвавлення. Уряд бере під увагу той факт, що канадські українці пробують допомогти своїй колишній батьківщині розбудувати природні ресурси та індустріяльний потенціял. Ж. Руа схвалив ініціятиву канадських українських підприємців, які недавно стрінулись в Києві та в інших містах України з представниками республіканського уряду відносно торговельної співпраці в майбутньому.

Вкінці, Ж. Руа говорив про надходячу поїздку прем'єр-міністра Канади до Москви, Києва і Ленінграду. Перебування прем'єр-міністра в Києві дасть йому можливість порушити деякі питання, про які сьогодні йде дискусія. Ж. Руа сказав, що він певний того, що прем'єр-міністер порушить справу леґалізації Української Католицької Церкви, а також схоче висловити своє занепокоєння екологічною ситуацією на Україні, особливо наслідками чорнобильської трагедії.

Першим з українських доповідачів був адвокат Б. Онищук, голова торговельної місії канадських українських підприємців до Києва, який розказав про зустріч цієї місії з членами уряду УССР. Зустріч відбулася в перших днях жовтня ц.р. і при тій нагоді було підписано кілька прелімінарних торговельних договорів з ділянки охорони здоров'я, розбудови господарства, туризму і спроб індустріяльної співпраці між канадськими українськими підприємцями та урядовими підприємствами УССР. Б. Онищук сказав, що підприємці очікують, що канадський уряд ґарантуватиме охорону їх інвестицій в УССР і допоможе у вишколенні українських керівників підприємств (менаджерів). Він також звернув увагу на потребу кращої летунської комунікації між Канадою і Україною.

На думку Б. Онищука, Канада повинна відігравати поважнішу ролю в очищуванні нуклеарного занечищення в околицях Чорнобиля. Найбільшою, однак, проблемою, сказав Онищук, є відсутність канадської дипломатичної станиці в Києві. Тому що Західня Німеччина і Фінляндія вже відкрили свої консуляти в столиці України, а ЗСА і Франція в скорому часі це зроблять, якраз тепер є відповідний час, щоб Канада також прилучилась до цієї акції країн західнього світу і тим самим визнала великий потенціял українського ринку для Канади.

Христина Ісаїв, екзекутивний директор Комісії Права людини при СКВУ, говорячи про людські права, признала, що в цій ділянці в Україні зайшли поважні зміни. Появилось багато неофіційних публікацій і постало чимало неофіційних організацій і неформальних груп. Більшість з них об'єднались в Народному Русі України за Перебудову.

Помимо цих позитивних явищ, населення України переживає період великої непевности, не має довір'я до уряду і глибоко затурбовани у зв'язку з екологічною ситуацією в країні. Населення України також побоюється, що, помимо обіцянок, політична лінія уряду залишається в основному без змін. Продовжується переслідування активних українських діячів і уряд вживає відділи особливого призначення для брутальної розправи з людьми, які беруть участь в мирних зібраннях і демонстраціях.

На підставі останніх інформацій, понад 120 українських політичних в'язнів надалі перебуває в тюрмах і таборах. Лише в 1989 році понад 40 українців було арештовано за політичну або релігійну діяльність. Деякі з них опинились в психіятричних шпиталях. Пані Ісаїв зауважила, що канадський прем'єр-міністер, в своїх розмовах з совєтськими провідниками, повинен порушити справу переслідування ураїнських Церков, як також українських політичних діячів.

Проф. Б. Кравченко говорив про сучасні політичні події в Україні, згадавши коротко про потребу поширення культурних та академічних зв'язків між Канадою і українською республікою. Він підкреслив необхідність поширення суверенности українського 50-мільйонового народу в зв'язку з загальним процесом децентралізації в СССР. Д-р Кравченко висловив переконання, що децентралізація не спричинить хаосу в СССР та що Канада повинна активно підтримувати процес демократизації в Совєтському Союзі. Навіть перший секретар Комуністичної партії України, Володимир Івашко, закликав українську республіку відкривати свої дипломатичні місії і консуляти в багатьох країнах світу.

Проф. Кравченко звернув увагу на те, що в зв'язку з республіканськими виборами, які мають відбутися 4-го березня наступного року, можна очікувати, що в Україні буде новий провід. Тому проф. Кравченко заохочував канадський уряд випрацювати закордонну політику відносно України, беручи до уваги сучасні події в СССР. Він також заохочував канадське міністерство зовнішніх справ випрацювати політику супроти Народного Руху України за Перебудову тому, що згідно з недавним переглядом публічної опінії, 51 процент населення в Києві підтримує діяльність і програму Руху. На думку доповідача, це важливий фактор, коли взяти до уваги, що проти руху постійно виступали державна преса, радіо і телевізія.

В справі культурної і академічної виміни, проф. Кравченко підкреслив, що політика міністерства зовнішніх справ повинна віддзеркалювати ідеї і завдан-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про малий фейлетон, його авторів і читачів

Чомусь уважають, що число сім має у собі магічн, силу. Ось наприклад, сім років подружжя з невідомих причин має бути тим переломовим часом, після якого подружжя або втримається, або піде окремими шляхами. Одні уважають число сім майже таким нещасливим як 13, а інші навпаки.

У мене саме надійшов такий ,,,переломовий момент" подружжя із малим фейлетоном у ,,Свободі" — сім років проминає, коли саме тут почали вони появлялися в рубриці ,,Про це і те" та зайняли місце ,,Наших буднів" Івана Керницького і ,,Відгуків дня" Романа Купчинського.

Хто із читачів ще пам'ятає моїх попередників той знає, що у кожного із них був інший стиль, інший підхід до злободенних проблем, що завжди є змістом малих фейлетонів та інша реакція є на них читачів. Навіть спосіб писання був у кожного інший. Пригадується, як Р. Купчинський, який був славний із свого ,,легкого пера" у віршах та прозі, приїздив до нашої хати (яку до речі називав ,,приходством" із-за її віддаленого від шуму Ню Йорку місця) і довгими годинами походжав по городі з цигаркою в зубах, лихий та ображений на цілий світ. А відтак замикався на довший час у кімнаті, списував море паперу, який я відтак находила в коші, щоб... написати один малий ,,легкий" фейлетон. А його приятель сеньйор наших журналістів І. Кедрин постійно йому дорікав: ,,Як можеш мати теми до 'Відгуків дня'," коли живеш немов герміт та нікуди не ходиш поміж люди?"

Ікер, на відміну, був завжди серед нашої громади. Здається, не було імпрези, академії, концерту чи доповіді, щоб на залі не сидів скромно І. Керницький із тим своїм усміхом, який немов казав: ,,Пробачте, що живу". Ця його несміливість була, однак, причиною, що люди постійно його використовували і просили, щоб у своєму черговому фейлетоні зробив рекляму цій чи іншій імпрезі. А наш Ікер не умів сказати ,,ні" і так у ,,Наших буднях" ми постійно читали в розмовах леґендарних панства Татухів, про забави, концерти і доповіді. Розуміється у своїй доброті Ікер не здавав собі справи, що відкрив ,,скриньку Пандори" і зчасом був змушений писати про все можливе, інакше читачі були обурені: ,,Як то так про одних пише, а про інших ні?" А кожний хотів такої легкої реклями.

Сьогодні було б це справді не до виконання, навіть коли б ,,Наші будні" появлялися двічі у тиждень — стільки тепер у нас дістьця завдяки контактам із живою Україною.

Але хто б із нас не писав ці малі фейлетони, вони мають свій специфічний жанр і дають можливість у легкий спосіб порушувати всі можливі проблеми людського, а особливо українського життя. Вони тільки накреслюють ці проблеми, часто однією думкою чи одним питанням, яке каже читачам застановитися, але яке нікого не вражає і нікому не робить кривди. Правда, читачі різно реаґують. І як за Ікера ображувалися, коли він про них не написав, так і за О-КИ ображуються, коли думають, що саме їх вона мала на думці, коли писала на одну чи другу тему з нашого життя, хоча так не було. Усе ж таки, як читачі реаґують, то їхня справа, важливе, що ці фейлетони вони читають і то навіть ці молодші читачі, які у ,,Свободі" заглядають лише де і коли буде якась імпреза, або хто із знайомих помер. Ці фейлетони, після поважних статтей другої сторінки, призначені на відпруження, а кожний сьогодні його доконче потребує, бо наше життя таки над міру поважне. Отже може часом такий малий фейлетон викликає у читачів усміх, або принаймні застанову над тими дрібними щоденними переживаннями, з яких, однак, складається життя?

Будемо старатися і далі так писати. Але як приємно, що саме у цю нікому невідому ,,річницю" О-КИ до редакції прийшов від одного із читачів вірш-каламбур на тему цих наших малих фейлетонів і він — найкращий дарунок, який автор може дістати.

О-КА

Степан Куропась

МУЗЕЙ ПОТРЕБУЄ ТІЛА І ДУШІ

Щойно відсвяткували ми 1000-ліття Хрищення Руси-України, точніше Київської Русі. Знаю лиш це, що було в пресі. Наші противники — москалі мене теж по-своєму святкували Міленіюм і відбирали українцям право до того роду торжества. Щоб протиставитися московським зазіханням треба було документами доказати, історичними фактами збивати неправду. Українська Вільна Академія Наук, Наукове Товариство Шевченка і Український Гарвард не мають музеїв а їхні бібліотеки неповні, тому найкращу прислугу могли зробити Українські Музеї в Америці, яких є кілька, найбільший в Ню Йорку, відтак слідують Чикаґо, Клівленд і менші.

Є дискусія над тим, що треба нам в Америці мати один бібліотечний і музейний центр, який був би всеобіймаючий і фінансово та духово-здібний сповняти своє завдання, завдання держави, опіки якої музеї в нашому розпорядженні не мають, а в Европі по останній війні — ми бідні. Европа теж поставила ставку на один Центральний Музей Визвольної Боротьби в Празі, який був безпечний » прихильний українцям Чехо-Словаччині.

Один гарматній стріл знищив цей музей навантажений державними документами України, що не згоріло забрав Совєтський Союз — Москва, а не Київ. А якби ми мали другий Музей було би краще. Все треба мати резерву і в цивілі не лише в армії. З'єднані Стейти Америки підготовили навіть другу столицю держави, якби був загрожений Вашінґтон і маса державних документів і дуплікатів є сховані під землю десь в стейті Кольорадо.

Хочу тут навести новинки з чикаґського музею, новинки які повинні знати люди з преси. Найважливішою справою Музею — це гроші, це капітал! А найкращим дуже потрібним капіталом є люди. Як є люди, є або будуть гроші, буде робота і осяги.

Музей в Ню Йорку має людський капітал, тому, читаємо в газетах, линуть до нього гроші рікою не лише від жертвенних одиниць, але з приводу різних імпрез, заповітів чи дотацій міста, стейту і держави.

Бо чим є музей? Музей є важлива інституція, яка сповняє ролю культурного життя міста чи громади. Що має громада показати різного роду прогульковцям, ученим чи студентам? Не можна тримати експонати в шухлядах. Чикаґський музей мобілізує такий людський капітал і має успіхи. Перш за все для людського капіталу треба приміщення! Музей мусить виглядати як музей, бо сама назва вказує, це слово це щось гарного, сам фронт музейного будинку мусить закликати і запрошувати: Прошу ввійти!

Корпорація чикаґського музею не може покищо позволити собі на мільйоновий будинок, рішила відновляти будинок, де містилися відділи УНСоюзу на Вестерн авеню, який стоїть порожний.

Музей придбав причинки до людського капіталу, поміж якими є д-р В. Біда. Він несе постійну допомогу першої потреби, коли мова про літературу, історію, про Временні літа Руси-України. Я зайшов до Музею й ,,інкоґніто" мав інтерв'ю з урядовцями. Сказали мені, що д-р Біда придбав музеєві душу!

Д-р Олександер Стрільбицький подарував музеєві свою бібліотеку з науково цінними збірками у багатьох ділянках. Маючи це, казали мені, ми відважно відкриваємо двері до музейної бібліотеки.

Д-р Петро Моцюк привітав музей даром — комп'ютором", щоб допомогти підвищити техніку операцій! А вже довголітній директор Омелян Басюк, треба признати, є сьогодні серцем музею, завжди поможе, порадить і розрадить, він є моральним помічником, а такої допомоги музей потребує. А в кінці й мене зарахував музей до цього людського капіталу. Сказано було в інтерв'ю, що довершую працю в музеї архівними здобутками, знімками й історичними спогадами з громадської роботи людей в Україні і Америці! Просили мене давати Америці знати, що діється з чикаґським музеєм. Радо буду подавати таку хроніку музею!

В. Клех

Присвячую О. К.

,,Не в брів, а в око"
Ціляє пані О-КА.
В її статтях видима діяспора
І в хибах, і в ладах — прозора,
І в добрих днях старших пань
Та не здійснених міркувань.
Без неї б світ згубив обличчя
І все згубилося б в сторіччях,
Вона ж висвітлює в ,,Свободі"
,,Про те і це", що при нагоді.

Листопад, 1989, Н. Й.

ЗАКОН

УКРАЇНСЬКОЇ СОВЄТСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ ПРО МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ССР

IV

Для підготови національних кадрів в цих закладах можуть створюватись групи з навчанням в них відповідною національною мовою.

В цих навчальних закладах можуть створюватись групи і з російською мовою навчання для громадян Української ССР, які поряд з українською і російською мовами вивчали в загальноосвітніх школах і національну мову, для громадян з інших союзних громадян, а також у випадках, визначених відповідними органами державного управління. Цими ж органами визначаються й навчальні заклади з російською мовою навчання.

В усіх групах з російською мовою начання та неукраїнськомовних навчальних закладах, незалежно від їхнього відомчого підпорядкування, забезпечується вивчення української мови.

Стаття 29. Вступні екзамени з мови

Абітурієнти, які вступають до вищих і середніх спеціяльних закладів республіки, складають конкурсний вступний екзамен з української мови.

Абітурієнти — громадяни Української ССР, які поряд з українською і російською мовами вивчали в загальноосвітніх школах і національну мову, а також абітурієнти з інших союзних республік при вступі до навчальних закладів в групи з українською мовою навчання складають заліковий вступний екзамен з української мови, а в групи з російською мовою навчання — конкурсний вступний екзамен з російської мови.

Абітурієнти, що вступають до вищих і середніх спеціяльних навчальних закладів, в яких здійснюється підготова національних кадрів, складають конкурсний вступний екзамен з своєї національної мови.

Порядок складання вступних екзаменів в окремих вузах та порядок їх складання особами, які не атестовані з української мови, визначається Міністерством вищої і середньої спеціяльної освіти Української ССР.

Стаття 30. Мова у сфері науки

В Українській ССР результати науково-дослідних робіт оформляються українською або російською мовою.

Виконавці науково-дослідних робіт можуть вибирати мову публікацій наукових результатів.

В періодичних наукових виданнях, які публікуються українською мовою, виклад основних положень наукових результатів подається російською та іншими мовами. В періодичних наукових виданнях, які публікуються російською або іншою мовою, виклад основних положень наукових результатів подається українською мовою.

Стаття 31. Мова інформатики

В Українській ССР інформатика здійснюється на основі української та російської мов.

Комп'ютори, які використовуються в роботі державних, партійних, громадських органів, науково-дослідних, конструкторських установ, засобів зв'язку, у сфері торгівлі, обліку, постачання, в закладах освіти й культури, повинні забезпечувати можливість працювати з україномовними текстами.

Стаття 21. Мова у сфері культури

Українська ССР ґарантує функціонування української мови, а також інших національних мов у сфері культурного життя республіки.

З метою широкого ознайомлення громадян республіки з досягненням культури інших народів СССР, а також світової культури Українська СССР забезпечує переклади українською мовою та іншими національними мовами і видання художньої, політичної, наукової і іншої літератури, а також переклади українською мовою і публічну демонстрацію фільмів та інших аудіовізуальних творів.

Українська ССР забезпечує розвиток україномовного кіно і театрального мистецтва.

IV. Мова інформації та зв'язку

Стаття 33. Мова засобів масової інформації

В Українській ССР мовою офіційних засобів масової інформації є українська мова.

Мовою офіційних засобів масової інформації можуть також бути мови інших національностей.

Стаття 34. Мова роботи пошти і телеграфу

Поштово-телеграфна кореспонденція від громадян, державних, партійних, громадських органів, підприємств; установ і організацій для пересилання в межах республіки приймається українською або російською мовою.

Пошта і телеграф забезпечуються конвертами, листівками, блянками і т. ін., написи на яких виконані українською та російською мовами.

Стаття 35. Мова оголошень і повідомлень

Тексти офіційних оголошень, повідомлень, плякатів, афіш, реклями і т. ін. виконуються українською мовою. Поряд з текстом, викладеним українською мовою, може бути вміщено його переклад іншою мовою.

Стаття 36. Мова маркування товарів

Маркування товарів, етикетки на товарах, інструкції щодо користування товарами, виробленими в Українській ССР, виконуються українською мовою.

Маркування товарів для вивозу за межі Української ССР здійснюється українською або російською мовою.

Назви у товарних знаках подаються українською мовою і іншими мовами не перекладаються.

V. Мова назв

Стаття 37. Мова назв державних, партійних і громадських органів і організацій

Офіційні назви державних, партійних, громадських органів, підприємств, установ і організацій утворюються і подаються українською мовою.

З правого боку (або внизу) ці назви можуть подаватися в перекладі іншою мовою.

(Закінчення на стор. 3)

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Різдвяні картки до українців у війську

Уже третій рік підряд УНСоюз веде акцію висилання різдвяних побажань до українців у війську. Ця акція вдалася і тому повторюємо її і цього року.

Ми знаємо, що українці служать в американських і канадських збройних силах, чи то на базах армії, морської піхоти, летунства, прибережної ґвардії, на бойових кораблях, в амбасадах, а у випадку канадських збройних сил, зберігають мир між ворожими військами на Близькому Сході. Я певний, що наші військовики будуть вдячні за ці побажання, де б вони не знаходилися в світі.

Отже, Український Народний Союз закликає всіх читачів присилати імена і прізвища знаних їм осіб у військовій службі. УНСоюз вишле їм різдвяні побажання, якщо отримає від вас виповнену анкету з нашого оголошення про цю кампанію. Можна також слати безпосередньо дані, а саме, рангу, ім'я і прізвище та військову адресу до: Fraternal Activities Coordinator, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., 3rd Fl., Jersey City, N.J. 07302.

Андрій Воробець,
координатор братської діяльности

Конференція...

(Закінчення зі стор. 2)

ня канадського закону про багатокультурність. Він з обуренням сказав про те, що канадський уряд асиґнував лише 110,000 долярів на покриття коштів культурних вимін з усіма республіками СССР. Проф. Кравченко рекомендував, щоб канадський уряд підписав протокол культурного обміну безпосередньо з Україною та щоб канадський уряд заснував катедри канадських студій в кількох українських університетах. Він також радив призначити стипендії для студентів з України, які мали б студіювати в Канаді.

Останнім доповідачем був адвокат І. Григорович, заступник голови Канадської Української Іміґраційної Служби. Він говорив про іміґрацію та про справи зв'язані з питанням політичних втікачів, підкреслюючи потребу встановлення певної квоти для українських втікачів зі Східньої Европи.

Вислухавши презентацій вищезгаданих доповідачів, Ж. Руа запевнив українців, що його міністерство уважно простудіює проблеми, піднесені доповідачами та що під час чергової конференції „круглого стола" українська делеґація матиме нагоду перевірти чи сьогоднішні суґестії та рекомендації були узгляднені урядом Канади.

Після короткої перерви д-р Д. Ціпивник перебрав предсідництво другої сесії, на якій поодинокі референти міністерства зовнішніх справ давали детальні відповіді на цілий ряд питань і проблем, заторкнутих доповідачами.

В процесі дискусії, в якій брали участь усі попередньо згадані коментатори, виникнули деякі контроверсійні справи. На запитання проф. Ю. Даревича чому Канада не може заключувати двосторонніх договорів з поодинокими республіками СССР, М. Стовн відповів, що леґально Канада може заключувати договори лише з Совєтським Союзом. Зате канадські провінції можуть підписувати договори з поодинокими республіками Совєтського Союзу. На те проф. Даревич запитав М. Стовна чи таким чином 50-мільйонова республіка України, яка є членом Об'єднаних Націй, в очах канадського уряду, має такий самий статус як кожна провінція Канади?

Проф. Б. Боцюркін рекомендував, щоб прем'єр-міністер Канади, під час своїх розмов з совєтськими провідниками прилюдно і приватно вимагав, щоб закон про релігійну свободу, який має бути затверджений вкоротці, віддзеркалював принципи прийняті під час Віденської конференції про людські права. Він також суґерував, щоб прем'єр-міністер, під час перебування в Україні, стрінувся з кількома єпископами Української Католицької Церкви.

Проф. Кравченко рекомендував, щоб прем'єр-міністер стрінувся в Києві з представниками НРУП. Колишній посол А. Вітер висловив побажання, щоб прем'єр-міністер після повороту до Канади стрінувся з українськими громадянами і розказав їм про свої враження з України.

Адвокат І. Бардин представив плян економічної конференції, яку Федерація Українських Професіоналістів і Підприємців має намір влаштувати в Банфі, Альберта, в лютому 1990 року. На провадження цієї конференції федерація сподівається дістати фінансову допомогу від федерального уряду. В цій конференції візьмуть участь українські підприємці, члени федерального і провінційних урядів, експерти з міжнародною репутацією та науковці з України.

Д-р Р. Петришин подав короткий плян фінансування спеціяльної комісії, яка складатиметься з делеґатів Конґресу Українців Канади і репрезентантів міністерства зовнішніх справ Канади. Завданням цієї комісії буде переглянути біжучі взаємовідносини між Канадою і українською республікою і накреслити можливість майбутніх стосунків між цими країнами. Ця комісія також постарається визначити вплив сучасних подій в Україні на українсько-канадське суспільство.

Такі конференції „круглого стола" відбуватимуться кожного року. Присутні учасники висловили побажання, щоб у майбутньому поширити діяпазон таких конференцій і запросити до участи в них представників Бюра прем'єр-міністра, як також урядників міністерства іміґрації і багатокультурности.

НЕ ПАРТІЯ, А ПАРІЯ

У статті п. з. „Голливуд і комуністи" пера д-ра Олега Волянського, надрукованій у щоденнику ч. 227 з п'ятниці, 1-го грудня, трапилися помилки. На сторінці другій, в третій колонці, друге речення має бути: „Американська фільмова громада трактує його (Едварда Дмитрика) як парію". А останній абзац в четвертій колонці слід читати: „Ми, українці, бачили це у фільмі „Утеча з Собібору" та в іґноруванні річниці голоду в Україні, і був зокрема майже бойкот канадського фільму „Жнива розпачу". — Ред.

Ювілейні святкування 75-ліття вимаршу УСС та 45-ліття бою під Бродами

В суботу, 7-го жовтня ц. р., за почином Станиці Братства 1 УД УНА в Чикаґо, українська громада відзначила 75-ліття УСС та 45-ліття Бою під Бродами. Бенкет для відмічення цих річниць відбувся в авдиторії Собору свв. Володимира і Ольги.

На сцені, яку удекорував відзнаками українських армій побратим Б. Кашуба стали до апелю з прапорами комбатанти СУВ, 1 УД УНА та УПА. Апель відкрив голова Відділу Т-ва УПА С. Ґоляш, згадуючи про виступ УСС. Це ті сини Галицької Землі, що підняли „Червону Калину", щоб Мати-Україна не журилася. Започаткована збройна сила усусусів мала вплив на цілий нарід. За їх прикладом підносили „Червону Калину" в Києві та у Львові. Символ „Червоної Калини", хоч хилився до долу, але не падав, бо все нові борці своїми чинами її підносили.

Пам'ятаймо, що вояки Української Дивізії впавші під Бродами, поляглі в боях воїни УПА і члени ОУН та знищені в таборах смерти українські патріоти засвідчили, що Ідея і Дух до якої всі воїни прямували є одна і вона є безсмертна.

Коли згадуємо і вшановуємо окремим апелем впавших під Бродами та всіх героїв України то пам'ятаймо, що доки в наших серцях є віра в Бога і в Його святу Правду, то ніхто нас не вб'є, чого доказом є сьогоднішні зміни в Україні. Доки лунатиме наша пісня в церквах і школах, доки в нас буде своя Правда і своя рідна мова доти ми не пропавші.

Апель закінчено словами поеми С. Любомирського „Броди".

Схилились вояцькі прапори. Вояцтво і громада віддали честь поляглим. Неслись акорди пісні „Слава Героям" та „Як Ви умирали", а думки присутніх неслись на поля боїв, до тюрем, в концтабори, згадуючи тих, що потягли, щоб жила Нація.

Святочну зустріч відкрив голова Станиці 1 УД УНА побр. Б. Кашуба. Молитву провів учасник Дивізії впреп. о. митрат М. Бутринський.

Привіти надіслали: Відділ УККА, УКРади, комбатантські організації, молодечі, суспільно-громадські, о. капелян Олешко з Фінікс та місцеві фінансові установи Банк „Певність" та Каса „Самопоміч", які спонсорували програмку святкувань. Зачитано привіт від ген. УВК інж. Кущинського.

Святочне слово виголосив о. митр. М. Бутринський, вказуючи на продовження чину УСС, який через різні формації дійшов до повстання Дивізії, що піднесла „Червону Калину", а її члени дальше продовжують ідею вільної України.

Головна Управа Братства 1 УД УНА видала у 45-ліття бою під Бродами окрему медалю, якою удекоровано учасників цього великого бою. Пропам'ятну медалю передано наступним учасникам, яких господар свята викликав на сцену. Перше нагороджено, під оплески всіх присутніх та повстанням з місця усусуса Івана Дубицького. Другий усусус Корнило Бородайко не міг прибути. Медалю йому передано. Нагороджені дивізійники: д-р О. Фаріон, д-р Е. Бурачинський, д-р Р. Дражньовський, І. Скоморох, Б. Глібчук, П. Гуцул, А. Гаврих, Я. Лехнюк, І. Мелінишин, Д. Михайлишин, В. Притоцький, В. Партикевич, М. Филипович, І. Ярема. Удекорування медалями переводили — майор УНР М. Личик, С. Ґоляш від УПА та від Братства 1 УД УНА Б. Кашуба і Р. Припхан. Слово до нагороджених усусусів та дивізійників виголосив майор М. Личик, найстарший віком старшина. Окремо представлено жінок-вояків присутніх на святі. Це Андрущишин Оля — медсестра Дивізії та упістки — мґр І. Камінська, Н. Ґоляш.

У мистецькій частині виступило тріо „Три Сестри" — О. Павлик, Г. Карасейчук, Н. Гончаров. Тріо виконало три пісні: „Подай дівчино ручку на прощання", „На світанку", „Понад Прутом моя Коломия". Гарно зіспівані сестрички повністю вдоволили присутніх.

Господар свята, С. Ґоляш, заповідаючи кожну точку, давав короткі дані про працю дивізійників в таборі Ріміні, Англії та ЗСА і Канаді. Пригадано, що в Ріміні виходив щоденник „Життя в таборі", тижневик „Батьківщина", гумористичний журнал „Оса" Братство Дивізійників має поважний здобуток у видавничій діяльности. Вичеслено понад 30 книжкових видань.

Завдяки св. п. Л. Рихтицькому та його послідовникам, а також Станиці в Чикаґо, Братство має дуже великий вклад у філателістичній діяльности. До цього треба додати мистецькі одиниці та суспільно-громадську працю, яку ведуть вояки-дивізійники по всіх українських громадах.

С. Кралька присвятила учасникам боїв під Бродами окрему поезію, яку зачитала. Відома солістка Анна Маринець з милим голосом та доброю інтерпретацією кожної проспіваної точки, при награному на стрічку супроводі Надії Савин, виконала три пісні: „Червона Калино, чого в лузі гнешся", присвячено усусусам. Другу пісню „Найдорожча", присвячено матерям, які виряджали своїх синів боронити рідний край. Третю пісню „Баляда про мальви" присвячено впавшим борцям під Бродами та всім борцям-героям. Кінцеву молитву провів о. парох Климчук з катедри св. о. Миколая.

В кінці всі присутні проспівали пісню „Гей у лузі червона калина" та гимн „Ще не вмерла Україна".

Степан Ґоляш

Відновлено...

(Закінчення зі стор. 1)

рольна комісія: Я. Фенин, Р. Колісник, В. Сточанський; Рада Делеґатури УСЦАК: М. Ребрик, В. Бойчук, Р. Вжесневський, д-р В. Медвіцький, В. Ігнатович, І. Прокіпчук, О. Стецьків, Е. Гуцуляк, О. Харченко, О. Скоцень і Б. Головацький.

Після вибору Управи з коротким словом виступив нововибраний голова Я. Коваль, який подякувавши за вибір висловив запевнення, що зробить від себе все можливе для цього щоб Делеґатура могла вправно виконувати своє завдання.

Із заключним словом виступив М. Стебельський, який зложив подяку всім членам підготовчого комітету, завдяки яким відбулися, ці збори, гостинним господарем СТ „Україна" і всім учасникам зборів. Нововибрану Управу запевнив, що Управа Централі буде ділово й дружньо співпрацювати для добра організованого українського спорту.

У Торонто...

(Закінчення зі стор. 1)

„Шевченко і археологія" мґр Роман Журба, археолог і бібліотекар, затруднений в Торонтонському університеті.

Доповідач віднісся до своєї теми з великою любов'ю, як і до предмету археології, так і до постаті Т. Шевченка. В короткій, але дуже цікавій доповіді, він звернув увагу на Шевченкове захоплення археологією та пам'ятками старовини загалом, його працею пов'язаною з археологією і на його коментарі на ту тему. Шевченко на думку мґра Романа Журби, у своїй творчості звернув увагу глядачів на культ могил у творах Шевченка, дуже важливий для народу, що хоче знати своє минуле, свою історію, щоб знати „чиї ми діти", „ким за що закуті".

П'яту і останню доповідь читала д-р Ірина Шумська-Мороз, викладач мистецтва УВУ і куратор галерії КУМФ. Темою її доповіді було „Стежками Шевченкового мистецтва", в якій дала цікаве тло його мистецької освіти і його творчости як мистця. Особливо цікавим для приявних прозірки, якими прелеґентка ілюструвала мистецький клімат початків XIX ст. Д-р І. Шумська-Мороз коротко, але наглядно, вияснила різниці між двома пануючими тоді мистецькими стилями — кляcицизмом і романтизмом. Прозірками також був зілюстрований життєвий шлях Шевченка, місця, якими проходив, та об'єкти його власних мистецьких студій. Особливе зацікавлення глядачів викликали численні автопортрети Шевченка.

Конференція була добре зорганізована і пляново переведена, дякуючи гармонійній співпраці Управи.

Закон...

(Закінчення зі стор. 2)

Стаття 38. Мова топонімів і картографічних видань

В Українській ССР топоніми (назви населених пунктів, адміністративно-територіяльних одиниць, вулиць, майданів, річок і т. ін.) утворюються і подаються українською мовою. Топоніми можуть передаватись також національною мовою більшости населення тієї чи іншої місцевости.

Відтворення українських топонімів іншими мовами здійснюється у транскрипції.

Топоніми з-поза меж Української ССР подаються українською мовою у транскрипції з мови ориґіналу.

Картографічні видання, призначені для використання в Українській ССР, готуються і публікуються українською мовою.

Стаття 39. Мова власних імен

Громадяни Української ССР користуються правом іменуватись згідно з національними традиціями. Їхні імена передаються з національної мови українською мовою у транскрипції.

IV. Сприяння національно-культурному розвиткові українців, які проживають за межами Української ССР

Стаття 40. Сприяння національно-культурному розвиткові українців, які проживають за межами Української ССР

На основі угод з іншими союзними республіками Українська ССР сприяє національно-культурному розвиткові українців, які проживають в цих республіках.

Українська ССР подає згідно з нормами міжнародного права всебічну допомогу, за їх бажанням, освітнім школам, науковим установам, національно-культурним товариствам українців, громадянам українського походження, які проживають в зарубіжних країнах, у вивченні української мови та переведенні наукових досліджень з українознавства, сприяє навчанню громадян українського походження в навчальних закладах Української ССР.

Голова Президії Верховної Ради Української ССР

В. Шевченко.

Секретар Президії Верховної Ради Української ССР

М. Хоменко

м. Київ, 28 жовтня 1989 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ССР ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНСЬКОЇ ССР „ПРО МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ССР"

Верховна Рада Української Совєтської Соціялістичної Республіки постановляє:

1. Закон Української Совєтської Соціялістичної Республіки „Про мови в Українській ССР" ввести в дію з 1-го січня 1990 року.

2. Для поступового впровадження у всі сфери суспільного життя окремих положень закону встановити такі строки:

протягом трьох — п'яти років з моменту надання закону чинности вводяться в дію стаття 6, частини друга і третя статті 10, частина перша статті 1, частина перша статті 15, частини перша, третя і четверта статті 18, частини перша і третя статті 19, статті 20, 21, 31, 36 і частина четверта статті 38.;

протягом п'яти-десяти років з моменту надання закону чинности вводяться в дію частина перша статті 13, статті 25,26, 27, 28 і 29.

3. Доручити Раді Міністрів Української ССР розробити і до 1-го липня 1990 року прийняти „Державну програму розвитку української мови та інших національних мов в Українській ССР на період до 2000 року", в якій, зокрема, конкретизувати строки впровадження статтей закону, передбачених пунктом 2 цієї постанови, по окремих реґіонах республіки.

Голова Президії Верховної Ради Української ССР

В. Шевченко.

Секретар Президії Верховної Ради Української ССР
М. Хоменко.

м. Київ, 28-го жовтня 1989 року.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА
бл. п.
Івана Подусовського
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в церкві св. Духа в Бруклині, 14-го грудня 1989 р. о год. 8:30 ранку
і о год. 7-ій веч. в церкві Пресвятої Діви Марії в Озон Парку, Н. Й.
Приятелів, Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.
Дружина — ОЛЬГА
Донька — МАРТА з чоловіком АНДРІЄМ
Донька — НАТАЛКА

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті „Зростають ціни на цукор" Андрія Бука („Свобода", ч. 226 з 30-го листопада), на сторінці другій, в другій колонці, дев'ятому рядку з долини треба читати: „бо поверх 50 відс. автомобілів". — Ред.